

Handläggare
Göran Höglund
Telefon: 0850830124**Till**
Kyrkogårdsnämnden
2021-02-11

Verksamhetsplan 2021 för Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner föreliggande verksamhetsplan för 2021 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 8 mnkr.
3. Kyrkogårdsnämnden beslutar om ersättningar till församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser i enlighet med detta utlåtande.
4. Kyrkogårdsnämnden godkänner ansökan om investeringsmedel om 10 mnkr för klimatåtgärder från Central medelsreserv i enlighet med bilaga 1
5. Kyrkogårdsnämnden godkänner ansökan om investeringsmedel om 3,5 mnkr för klimatåtgärder från Central medelsreserv i enlighet med bilaga 2
6. Kyrkogårdsnämnden godkänner ansökan om investeringsmedel om 3 mnkr för trygghetsskapande åtgärder från Central medelsreserv i enlighet med bilaga 3
7. Kyrkogårdsnämnden godkänner ansökan om investeringsmedel om 2 mnkr för trygghetsskapande åtgärder från Central medelsreserv i enlighet med bilaga 4
8. Kyrkogårdsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader för avskrivningar med 1,3 mnkr och ökade kostnader för internräntor med 0,3 mnkr

Sammanfattning

Nämnden redogör i verksamhetsplan för 2021 hur verksamheten planeras under året med utgångspunkt från KF:s budget och målbeskrivningar. I följande sammanfattning redovisas nämndens uppdrag och 2021 års ekonomiska förutsättningar. Vidare görs en redovisning över vilka insatser som är prioriterade under året.

Mål för verksamheten

Kyrkogårdsförvaltningens verksamhetsplan 2021 utgår från den av kommunfullmäktige antagna budgeten och de mål, indikatorer och aktiviteter som där fastslagits. Därutöver föreslår förvaltningen att nämnden antar egna nämndmål samt ett antal indikatorer och aktiviteter. Stadens integrerade ledningssystem (ILS) används för verksamhetsplanering och uppföljning av verksamheten. Under 2021 ska följande vara vägledande vid framtagande av mål och inriktningar för nämndens verksamhet:

- Stadens Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm, Agenda 2030
- Stadens Miljöprogram 2020-2023
- Handlingsplanen för ett fossilfritt Stockholm 2040
- Stadens Näringslivspolicy
- Programmet för tillgänglighet för personer för funktionsnedsättning

Ekonomiska förutsättningar

Kyrkogårdsnämndens verksamhet är i ekonomisk balans. Begravningsverksamheten finansieras genom begravningsavgiften som fastställs av kommunfullmäktige. Begravningsavgiften år 2021 är 6,5 öre per skattekrona. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras i en begravningsfond till nästkommande budgetår.

Driftbudgeten ökas med särskilda satsningar för rekrytering av specialistfunktioner och en ökning av den biologiska mångfalden med 2,5 mnkr jämfört med 2020. Utöver nämndens budget finns 2,0 mnkr för feriearbeten och handledning av feriearbetare avsatta i central medelsreserv till kyrkogårdsnämnden. Serviceverksamheten, som innebär att erbjuda skötsel av gravplatser till gravrättsinnehavarna, ska vara självfinansierad.

Investeringsbudgeten för 2021 är 132 mnkr, varav 80 mnkr är avsatta för etableringen av en ny begravningsplats på Järvaområdet. Övriga investeringsmedel ska i bland annat finansiera uppbyggnad av arbetslokaler som skadats efter brand på Norra begravningsplatsen och projektering av ett nytt kapell på Strandkyrkogården.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämndens verksamhetsplan för 2021 har utarbetats utifrån stadens regler för ekonomisk förvaltning och följer stadens anvisningar. Verksamhetsplanen tas fram med utgångspunkt från kommunfullmäktiges (KF:s) budget, KF:s inriktningsmål, KF:s mål för verksamhetsområdet samt nämndens egna mål.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Trots en påbörjad vaccinering bedöms smittspridningen fortfarande vara hög under 2021 vilket kommer påverka förvaltningens verksamhet. Nämnden följer noggrant Folkhälsomyndighetens bedömning av risken för en fortsatt överdödlighet då denna ställer krav på såväl hög kapacitet som uthållighet i begravnings-verksamheten. Vidare kommer förvaltningens personalläge att utmanas genom en risk för ökad sjukfrånvaro.

Ett antal åtgärder kommer fortsatt att vidtas för att säkerställa driften. Därtill kan nämnas åtgärder för att minska personaltätheten på arbetsplatserna genom fysisk separation av

arbetsuppgifter, raster men även där det så är möjligt, hemarbete. Försök med skiftgång genomförs för att bland annat möjliggöra frivillig karantän.

Underhållsåtgärder genomförs löpande för att säkerställa långsiktig kontinuerlig drift av förvaltningens krematorier.

Förvaltningen bedriver verksamhet i normal omfattning med en planering om så krävs att öka kremations- och begravningskapaciteten. Till stöd för planering och beredskap finns en särskild plan ”Plan för kyrkogårdsförvaltningens arbete under Covid-19” som uppdateras vid behov. Nedanstående beslut i stort är hämtat från planen och har gällt sedan våren 2020.

Beslut i Stort

Stockholms kyrkogårdsförvaltning ska med obruten kraft och bibehållet etiskt förhållningssätt stödja stadens invånare i denna livssituation. Fokus ska riktas på värdighet och omsorg.

Särskild planering ska säkerställa att kremationer och begravingar inklusive ceremonier även i ett mycket ansträngt personalläge kontinuerligt kan genomföras.

Till gagn för anhörigas och andra medborgares väl på sikt ska fortsatt erforderliga resurser avdelas för markskötselarbete och gravvård.

Begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhörddhet inför den enskildes behov. Värdighet och respekt är ledord för verksamheten. Stadens begravningsplatser ska upplevas som välsköta, trygga och tillgängliga.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Nämnden bidrar till KF mål genom att i sitt ansvar som huvudman för kommunens samlade begravningsverksamhet vara ett föredöme då det gäller att famna om invånarnas hela bredd av trostillhörigheter, kulturella sedvänjor eller helt sekulära val. Verksamheten ska vidare präglas av en stark tillförlitlighet och en hög säkerhet. Under 2021 fortsätter arbetet med att ytterligare förbättra tryggheten och säkerheten på de begravningsplatser som har störst behov.

Genom ett professionellt arbete med Världsarvet Skogskyrkogården visar nämnden på stadens stora kulturella bredd och förmåga, såväl ekonomi- som miljöaspekter hanteras i samklang med mer traditionellt kulturella frågor kring världsarvet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Nämnden bidrar till KF mål genom att i sin verksamhet erbjuda goda möjligheter till personer som idag står långt ifrån arbetsmarknaden att påbörja sin egen försörjningsresa. Detta sker genom erbjudande av särskilda praktikplatser, ett inkluderande och stödande arbetssätt samt möjlighet att genom tidsbegränsade anställningar under säsongsarbetet bygga på den egna erfarenhetsbanken. Arbetets struktur ger även i många fall en unik chans att med bibehållande av höga kvalitetskrav ändå acceptera låga de-facto kunskaper i svenska språket.

Feriearbetande ungdomar är för nämndens verksamhet ett nödvändigt kapacitetstillskott och möjliggör en planering av semestereruttag och fortbildning. Ungdomarna ska med ett

modernt ledarskap ges en god handledning och därigenom en attraktiv start på sitt kommande arbetsliv.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	116 st		Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	5	Tas fram av nämnd	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	116 st	9 000 st	Tertial

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att erbjuda praktik till personer som står långt från arbetsmarknaden

Beskrivning

Nämnden kommer att erbjuda praktikplatser till aspiranter från Jobbtorg och till andra personer, exempelvis personer med funktionsvariationer, som står utanför arbetsmarknaden. Det kan också bli aktuellt att erbjuda praktikplatser för olika yrkesutbildningar. Nämnden erbjuder 116 platser för feriearbetande skolungdomar.

Förväntat resultat

Att fler personer kan få arbetslivserfarenhet och därmed bli mer anställningsbara på arbetsmarknaden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erbjuda praktikplatser	2019-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Nämnden bidrar till KF mål genom att stadens begravningsverksamhet upplevs som trygg och förtroendegivande. Invånarna ska uppleva ett professionellt stöd in en av livets mer utmanande skeden. Begravningsplatser och kyrkogårdar ska vara välskötta och tillgängliga och genom detta bidra till att skapa möjlighet till återhämtning och själslig rekreation för alla. Verksamheten ska präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet, såväl arbetstekniskt som arbetsmiljömässigt. Under 2021 fortsätter arbetet med att förbättra den upplevda tryggheten hos såväl medborgare som medarbetare.

Nämndmål:

Begravningsverksamheten präglas av tillförlitlighet och hög säkerhet. Stadens begravningsplatser upplevs som trygga, välskötta och säkra.

Beskrivning

Basen för förvaltningens säkerhetsarbete är tillförlitliga och säkra rutiner vid beställningar, kremationer, förvaring av kistor med stoft och urnor samt vid utlämning av urnor.

Alla arbetsplatser genomgår regelbundet utbildningar i brandskydd och hjärt-och lungräddning.

Säkerheten på begravningsplatserna har hög prioritet. Samråd med övriga storstadsförvaltningar sker med anledning av beredskap inför så kallade riskbegravningar. Gravstenssäkerheten är ytterst gravrättsinnehavarens ansvar men kyrkogårdsförvaltningen har tillsyn och följer upp gravstenssäkerheten.

Kvinnor upplever begravningsplatserna som något mer otrygga jämfört med män. Åtgärder genomförs som ökar tryggheten, exempelvis förbättrad belysning, röjning av buskar och sänkning av häckar. Hög skötselnivå, god vinterväghållning, snabb sanering av klotter och åtgärdande av annan skadegörelse samt åtgärder för att förhindra brott ska ge besökarna en trygg och säker miljö. Vaktbolag ronderar i stor omfattning vid de större begravningsplatserna. Vidare genomförs under våren ett försök med att låsa befintliga grindar på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen för biltrafik. Samverkan sker med närpolisen kring åtgärder som kan vidtas för att hindra fortsatta stölder.

Arbetet med att ta fram ljus/mörker-planer för de olika begravningsplatserna fortsätter. Detta genomförs för att visa på behovet och prioriteringar av belysningsåtgärder. Utifrån den skadestatistik som finns tillgänglig kommer fokus under 2021 riktas mot att ta fram ljus/mörker-planer för Norra begravningsplatsen samt för Skogskyrkogården. Dessutom kommer ljus/mörker-planer att tas fram för Västberga och Brännkyrka kyrkogårdar. Under 2021 kommer extra medel att sökas för trygghetsskapande åtgärder i form av kompletterande belysning på Sandsborgskyrkogården. Om det är möjligt kommer även extra medel sökas för ljus/mörkerplanerna för Norra begravningsplatsen och för Skogskyrkogården.

Förväntat resultat

Att inga incidenter, allvarliga avvikelser eller olyckor sker inom verksamheten. Besökarna ska uppleva begravningsplatserna som trygga, välskötta och säkra. Att inga skillnader utifrån kön ska finnas för upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga	70		År
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som välskötta	79		År

Under 2021 kommer även extra medel att sökas för trygghetsskapande åtgärder i form av kompletterande belysning på Sandsborgskyrkogården.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Brandskydd kapell	2016-01-01	2021-12-31
Framtagande av ljus/mörker-planer	2019-01-14	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Nämnden bidrar till KF mål och en positiv samhällsutveckling genom att skapa kunskap kring begravningsverksamheten. Ett tydligt och professionellt förhållningssätt till olika

trosbekännelsers behov och sedvanor är grunden i nämndens arbete för en ökad integration.

Även om alla begravningsplatser ingår i arbetet byggs grunden framför allt utifrån Världsarvet Skogskyrkogården. Som en viktig del erbjuds alla skolor fria visningar av Skogskyrkogården.

Nämndmål:

Världsarvets Skogskyrkogårdens värden ska förmedlas till barn och unga

Beskrivning

Stadens skolor erbjuds fria visningar av Världsarvet Skogskyrkogården. Vid visningarna förmedlas Världsarvets värden samt bakgrunden till Unesco:s Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Förväntat resultat

Att Stockholms barn och unga har god kännedom om Världsarvet Skogskyrkogården

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Nämnden bidrar till KF mål med att begravningsverksamheten utgör en viktig samhällsservice som präglas av en säker och tillförlitlig service med stor lyhördhet inför den enskildes behov. Världighet och respekt är ledord för verksamheten.

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagna åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder

Nämndmål:

Begravningsverksamheten präglas av god service och lyhördhet för den enskildes behov.

Beskrivning

Hög tillgänglighet och lyhördhet för den enskildes behov präglar begravningsverksamheten. Tillgången till ceremonilokaler och tider för gravsättning anpassas efter behoven. Nämnden erbjuder också ett stort utbud av olika typer av planterings- och gravskötselavtal.

Nämnden har ett viktigt uppdrag att om behov uppstår medla vid olika tvister. Det kan handla om val av begängelsemetod, eller val av plats för ceremoni eller gravsättning. Så långt det är möjligt anpassas stadens kapell till ceremonier enligt olika trosinriktningar och borgerliga förrättningar.

Den planerade utvecklingen av Strandkyrkogården som ligger i ett naturskönt område men som utnyttjas i liten grad för gravsättningar går vidare under 2021. Detaljplanearbetet för anläggandet av en ny ceremonilokal pågår och den preliminära tidplanen är att Stadsbyggnadsnämnden kan ta ett beslut under senare delen av året. Parallellt kommer bygghandlingar att projekteras och en planering av upphandling ske. Målsättningen är förutsatt att detaljplanen vinner laga kraft att entreprenadstart kan ske första kvartalet 2022.

Förväntat resultat

Nämnden tillhandahåller god service och en mångfald av gravskick.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anläggning av nytt gravkvarter på Norra begravningsplatsen	2018-01-01	2022-12-31
Planering och byggnation av en ceremonilokal på Strandkyrkogården	2018-01-01	2022-12-31
Utveckling av Strandkyrkogården	2017-01-01	2023-12-31

Önskemål finns att gravsätta stoftet efter avlidna anhöriga i gravkammare. Byggnation av nya gravkammare är inom förvaltningen endast tillåtet inom kvarter 14E på Norra begravningsplatsen och kvarteret är i det närmaste fullbelagt. Ett nytt gravkvarter där byggnation under mark tillåts är därför angeläget att anlägga och kyrkogårdsförvaltningen har utsett det intilliggande kvarter 14B som ett lämpligt område.

Ett gestaltningsprogram för utvidgning av kvarter 14B på Norra begravningsplatsen är framtaget. Under 2021 fortsätter arbetet med projektering samt kompletterande geotekniska undersökningar. Efter färdigställd projektering kommer upphandling av en entreprenör att ske med målsättning om entreprenadstart 2022.

Projekteringen av en ny ceremonilokal på Strandkyrkogården har försenats genom att handläggning av detaljplaneändringar har dragit ut på tiden. Den nya tidplanen är att projektering görs under 2021 och byggstart 2022. Projektet har kostnadsberäknats till ca 40 mnkr.

Nämndmål:

Stadens begravningsplatser och begravningsverksamhet ska ha god tillgänglighet

Beskrivning

Tillgänglighetsanpassningar görs i samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor där en gemensamt framtagen åtgärdslista är vägledande för prioriterade åtgärder. Tillgänglighetsanpassningar av busshållplatser vid Skogskyrkogården utreds på uppdrag av nämnden. En ny ramp till Stora Gravkoret på Norra begravningsplatsen ska projekteras. Även en ramp vid Hässelby kapell kommer att utredas.

"Hitta-graven" eller "Svenska Gravar"-hemsidorna är mycket välbesökta sökfunktioner och de utgör en service som ska öka tillgängligheten för besökaren. Sökfunktionerna på "Hitta-Graven" utökas fortlöpande och antalet besökare ökar kontinuerligt. Närmare 40 procent av besöken på "Hitta Graven" görs dessutom via mobila tjänster.

Stadens program för tillgänglighet, Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023, är vägledande för projekteringen av en ny begravningsplats vid Järva friområde. Under 2021 påbörjas markarbetet.

Förväntat resultat

Begravningsplatser och ceremonilokaler ska vara anpassade för allas behov. Tillgängligheten till information är god och begriplig för så många som möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beläggningsarbeten	2015-01-01	2021-12-31
Målning av trappnosar	2015-01-01	2021-12-31
Möbleringsprogram - förtätning av sittplatser	2015-01-01	2022-12-31
Nya bänkar till Skogskyrkogården	2016-01-01	2023-12-31
Projektera ny ramp till Stora Gravkoret, Norra begravningsplatsen	2019-01-01	2021-12-31
Skyltprogram - informationstavlor	2015-01-01	2021-12-31
Upprustning och tillgänglighetsanpassning av servicestationer vid Norra begravningsplatsen.	2015-01-01	2022-12-31
Utreda ny ramp till Hässelby kapell	2019-01-07	2021-12-31
Utredning av tillgänglighetsanpassningar vid busshållplatser på Skogskyrkogården	2017-01-01	2021-12-31
Utveckla "Hitta Graven/Svenska Gravar"-tjänster	2015-01-01	2021-12-31

En ny tillgänglighetsanpassad bänk har via en ny upphandlingsform, s.k. innovationspartnerskap, där partnerskap tecknats med sex utvalda team med formgivare och producent tagit fram förslag på en bänk anpassad till Skogskyrkogården. En vinnare har utsetts och ett leveransavtal kommer att tecknas på i första hand 10 bänkar för att efter en 6-månaders period utvärdera materialets hållbarhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Nämnden bidrar till KF mål genom att begravningsverksamheten präglas av en hög tillgänglighet och god personlig service.

Alla besökare inklusive äldre ska känna sig trygga och välkomna till stadens begravningsplatser. Nya sittgrupper på Skogskyrkogården är en ambitiös satsning för att tillgängliggöra världsarvet och betona att platsen är skapad för stillhet och eftertanke. Många kan behöva sitta ned en stund, oavsett fysisk förmåga. för att alla åldersgrupper.

Nämndmål:

Äldre ska känna sig välkomna och trygga på stadens begravningsplatser

Beskrivning

Många äldre besöker nämndens anläggningar. Det är av stor vikt att de känner sig välkomna och upplever god service vid sina kontakter med kyrkogårdsförvaltningen.

Förväntat resultat

Äldre rapporterar ökad upplevd trygghet vid nämndens anläggningar.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

En växande befolkning och olika begravningstraditioner medför att anpassningar måste göras vid befintliga anläggningar. En ny begravningsplats börjar nu byggas på Järvafältet för att möta långsiktiga behov.

Begravningsplatserna utgör värdefulla kulturmiljöer som måste vårdas och utvecklas. Världsarvet Skogskyrkogården bidrar till besöksnäringen i Stockholm.

Nämnden har ett gott samarbete med företagare inom begravningsbranschen.

Miljöarbetet fokuserar på åtgärder för hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning, buller samt återvinning av avfall. Under året kommer det globala 2030-målet som syftar till biologisk mångfald att särskilt uppmärksammas.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Nämnden bidrar till KF mål genom att i sitt arbete följa de arbetsformer för företagsamverkan och upphandlingar som staden antagit.

Nämndmål:

Nämnden ska ha ett gott samarbete med företagare

Beskrivning

Nämndens verksamheter har ett tätt samarbete med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer, florister, entreprenörer inom stenindustrin, leverantörer av upphandlade tjänster m.fl. Olika samrådsorgan finns, BESK-gruppen med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen, Transportgruppen med aktörer som utför transporter av avlidna samt OAA (Omhändertagande av avlidna) tillsammans med bland annat Region Stockholm och begravningsbyråbranschen. Förvaltningen arbetar med implementeringen av förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster.

Förväntat resultat

Att levererade tjänster ska ha hög kvalitet och att inga avvikelser sker.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel begravningsentreprenörer som bokar via webb-Aveny	47 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Nämnden bidrar till KF mål bland annat genom att erbjuda Stockholmare en mångfald av gravskick. Anpassningar görs vid befintliga begravningsplatser för att tillmötesgå efterfrågan på av olika begravningstraditioner.

Den bärande idén ska vara att olika gravskick integreras, om inte i samma gravkvarter, så i samma områden. Även månghundraåriga kyrkogårdar kan genom detta bidra till det moderna samhällets behov av integration och mångfald.

Den nya begravningsplatsen vid Järvafältet planeras för att möta långsiktiga behov och under verksamhetsåret kommer etableringen att påbörjas genom omfattande markarbeten.

Nämndmål:

Stockholmarna ska erbjudas en mångfald av gravskick

Beskrivning

Begravningsverksamheten omfattar alla stockholmare, oavsett etnisk eller religiös tillhörighet eller annan bakgrund. Stadens begravningsplatser präglas därför av en stor variation av gravskick, gravplatser och anpassningar till olika begravnings seder mm.

Runt Järvafältet bor drygt 60 000 människor och de representerar en mångfald av kulturer som också efterfrågar olika gravskick utifrån olika trosuppfattningar. Den nya begravningsplatsen på Järvafältet ska ge utrymme för dessa behov, samtidigt som den ska ta hänsyn till kulturresevatets värden. Planeringen har pågått sedan 2008 och under 2021 påbörjas byggnationen av den första etappen av den nya begravningsplatsen.

Förvaltningen fortsätter att under 2021 planera för anläggning av nya kistgravar på kvarter 13 och 14 på Råcksta begravningsplats. Området har inte sedan tidigare använts för gravsättning varför det kan nyttjas bl.a. för muslimska gravar. Genomförda vattenutredningar visar att markförhållandena inte är idealiska varför omfattande utredningar har utförts. För att gravsättning ska kunna genomföras måste området dräneras och utskifte av förorenade massor ske. Arbetet fortsätter med att färdigställa projekteringen för det nya kistgravsområdet på Råcksta begravningsplats.

Ett kistgravkvarter på Råcksta begravningsplats kommer dock inte lösa det långsiktiga behovet av kistgravar i västerort utan får ses som ett komplement till den planerade begravningsplatsen på Järvafältet.

Askgravarna på Skogskyrkogården och Galärvarvskyrkogården är i det närmaste fullbelagda. För att möta den ökade efterfrågan från anhöriga om gravsättningsformen askgravlund ska en utredning om anläggande av en askgravlund dels på kv 25 på Skogskyrkogården dels och på Galärvarvskyrkogården göras under året.

Förväntat resultat

Ökat utbud av gravplatser genom nyanläggningar vid befintliga begravningsplatser samt nybyggnation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Byggnation av begravningsplats på Järva friområde	2008-01-01	2024-12-31
Nya begravningskvarter på Råcksta begravningsplats	2006-01-01	2023-12-31
Utredning av askgravar på Galärvarvskyrkogården	2020-12-01	2021-12-31
Utredning av askgravar på Galärvarvskyrkogården	2021-01-01	2021-12-31
Utredning av askgravar på Skogskyrkogården	2020-12-01	2023-12-31
Utredning av kistminneslund på Strandkyrkogården	2020-01-01	2021-12-31

Utredningarna kring anläggandet av nya kistgravskvarter på Råcksta begravningsplats har pågått under flera år. Den känsliga recipient, Råcksta träsk, ligger inom avrinningsområdet varför kyrkogårdsförvaltningen utrett möjligheten att lokalt rena dräneringsvattnet i en dagvattendamm innan det släpps vidare till Råcksta träsk.

Sammantaget konstaterades att lösningen inte är idealisk varför samråd återupptagits med Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) om att istället få koppla på dräneringsvattnet från gravplatserna till spillvattennätet.

Under hösten 2020 lämnade SVOA tillstånd att få pumpa dräneringsvattnet till befintligt spillvattennät vilket innebär att en renande dagvattendamm inte längre behövs. En påkoppling till spillvattennätet kräver en justering av tidigare projektering, men är på sikt, både i anläggandet och i driften, en mer kostnadseffektiv lösning. Dammen kommer dock att behållas, i en mindre skala, för att bidra som kontemplationsplats på området.

Under 2021 kommer arbetet fortgå med att färdigställa projekteringen av gravkvarteret och en upphandling förberedas för möjlighet till entreprenadstart 2022. Anläggandet beräknas ha en genomförandetid på två år. Tillståndsprövningar görs innan genomförande.

Kyrkogårdsförvaltningen planerar för en ny askgravlund på Skogskyrkogården. Under 2018 togs kvarter 39A-C i anspråk för askgravar. Kvarteren är idag nästintill fullbelagda varför förvaltningen utreder möjligheten att anlägga en ny askgravlund på kvarter 25 på södra delen av kyrkogården.

Området har sedan tidigare inte använts som gravmark utan består av orörd gräsbeklädd mark med inslag av glesa skogspartier. Kyrkogårdsförvaltningen avser att under 2021 utföra markutredningar inom området för att säkerställa markens beskaffenheter samt ta fram ett gestaltungsförslag för nya askgravar. I samband med utredningarna kommer förvaltningen även besiktiga den viadukt längs Sunnanvindsvägen som idag utgör områdets enda naturliga entré.

Utredningar under 2021 ska leda till underlag där kyrkogårdsnämnden kan fatta inriktningsbeslut för vidare projektering. Projekteringsarbetet beräknar kunna genomföras under hösten 2021 med entreprenadupphandling och anläggningsstart 2022.

2015 anlades den befintliga askgravlunden på Galärvarvskyrkogården. Gravskicket är populärt och askgravlunden beräknas bli fullbelagd inom två år. För att även i framtiden kunna möta upp efterfrågan på askgravar på Galärvarvskyrkogården planerar kyrkogårdsförvaltningen att anlägga en till askgravlund.

Under hösten 2020 gav kyrkogårdsförvaltningen i uppdrag till förvaltningens upphandlade landskapsarkitekter att ta fram ett gestaltungsförslag för en ny askgravlund på Galärvarvskyrkogården. Den nya askgravlunden planeras intill kyrkogårdsmuren i nordöst. På platsen står idag en ekonomibyggnad med intilliggande upplagsplatser. Askgravlunden kommer som minst att ta den östra upplagsplatsen i anspråk. Konsulterna kommer i gestaltungsförslaget att utreda om byggnaden helt eller delvis kan behållas på platsen och integreras i gestaltningen av askgravarna eller om ett rivningslov ska sökas.

Under 2021 kommer gestaltungsförslaget färdigställas, ett tillstånd från länsstyrelsen inhämtas, eventuellt rivningslov sökas, samt projektering och entreprenadupphandling att genomföras. Askgravlunden beräknas att anläggas under 2022.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Marknaden utvecklas snabbt och fler eldrivna maskiner och handredskap för professionellt bruk kommer ut på marknaden. Problemet har varit kapaciteten på eldrivna maskiner och handredskap. Kyrkogårdsförvaltningen bidrar till KF mål genom att följa utvecklingen och kontinuerligt testa nya eldrivna maskiner och handredskap i professionell drift. Vid utbyte av fordon och maskiner ska miljöanpassade maskiner väljas. Allt fler elfordon och arbetsmaskiner med eldrift ska eftersträvas. Krav på drift med HVO-diesel ställs vid upphandling av dieseldrivna arbetsmaskiner. Målet är att skötseln av begravningsplatserna så långt det är möjligt ska utföras fossilfritt. Under 2021 planeras t.ex. Hässelby begravningsplats att skötas helt fossilfritt.

En ökad användning av eldrivna maskiner ställer också krav på fler förstärkning av elnätet i ekonomibygnader samt fler att fler ladd stationer måste byggas.

Nämndmål:

Kyrkogårdsnämnden bidrar till att skapa effektiva och hållbara transporter.

Beskrivning

Nämndens tjänstebilar byts ut till el- eller biogasdrivna fordon. På stadens begravningsplatser sker interna transporter i första hand med elfordon. Dieseldrivna entreprenadmaskiner drivs till stor del med HVO-diesel. Skypemöten uppmuntras för att minska transporter till arbetet. Tjänsteresor inom landet sker i första hand med tåg.

Förväntat resultat

Minskade utsläpp och effektivt transportarbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämnden bidrar till KF mål genom att låta begravningsplatserna vara välbesökta kulturmiljöer vars värden bevaras, vårdas och vid behov även ska kunna utvecklas. Världsarvet Skogskyrkogården bidrar till besöksnäringen i Stockholms stad.

Nämndmål:

Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras

Beskrivning

En kulturhistorisk inventering av gravvårdar vid stadens begravningsplatser har genomförts och en bevarandeplan har tagits fram. En värdering av materialet med förslag till bevarandeplan kommer så småningom att överlämnas till Länsstyrelsen för ställningstagande. Renovering av gamla gravmonument, staket och gjutjärnsdetaljer sker framför allt vid Norra begravningsplatsen.

Vård- och underhållsplaner ska tas fram för samtliga begravningsplatser. Färdiga planer finns för Sandsborgskyrkogården, Galärvarvskyrkogården, Spånga kyrkogård, Hässelby begravningsplats, Brännkyrka kyrkogård och Västberga begravningsplats samt Bromma kyrkogård. Under året blir det aktuellt med att påbörja arbetet med en vård- och underhållsplan för Skogskyrkogården.

Samarbetet med Stockholms Stadsmuseum fortsätter, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att muséet fortsätter att anordna visningsverksamhet, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen.

Under 2021 kommer fortsatt bekämpning av almsjuka att prioriteras. Almsjukan har nu även drabbat Skogskyrkogården där almar i det stora entrélandskapet nu har insjuknat. Flera av almarna har visat symtom på almsjuka, även en alm i meditationslunden "Almhöjden" på Skogskyrkogården. Fler av almarna på Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen är också sedan tidigare hårt drabbade. Vaccinering prövas som metod för att förhindra spridning bland annat på almar på Norra begravningsplatsen och nu även på Skogskyrkogården. Ett fördjupat samarbete är önskvärt med stadens trädansvariga och Solna stad för att göra gemensamma insatser mot almsjukan och andra trädjukdomar.

Allhelgonahelgen, Julafton, Mors och Fars dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna. Vid allhelgonahelgen beräknas ca 100 000 besökare vid begravningsplatserna och då planeras för sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och personal på plats som kan svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven.

Förväntat resultat

Ett vårdat, mer tillgängligt och mer attraktivt kulturarv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av vård- och underhållsplaner	2016-01-01	2024-12-31
Föryngring av träd och annan vegetation	2016-01-01	2022-12-31
Projektering och renovering av krematoriekapellen på Skogskyrkogården	2018-01-01	2023-12-31
Restaurering av gravvårdar med kulturhistoriskt värde	2015-01-01	2025-12-31
Utredning av nytt staket samt renovering av grindar vid Norra begravningsplatsen	2018-01-01	2021-12-31
Utredning renovering av grindar Skogskyrkogården	2020-01-01	2021-12-31
Workshop kring åtgärdsplan och ersättningsalternativ för almarna på Skogskyrkogården.	2020-01-01	2021-12-31
Aterplantering av trädbestånd	2016-01-01	2021-12-31

Ett arbete med att ta fram trädvårdsplaner som kopplas till respektive vård- och underhållsplan kommer att påbörjas. Syftet är att utveckla och förankra strategier för hur de värden som kopplas till trädbeståndet ska bevaras, vårdas, stärkas och utvecklas. Ett hot mot dessa värden utgörs av trädrelaterade sjukdomar och skadegörare. Ett exempel på det är almsjuka där många sjuka almar har behövts fällas för att förhindra spridning till friska träd. På Skogskyrkogården har två hängalmar i nära anslutning till träden på almhöjden fällts under

2020. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för hur dessa träd ska ersättas har påbörjats under 2020 och kommer fortsätta under 2021. För att säkerställa att olika åtgärdsalternativ utgår från rådande forskning har ett fördjupat samarbete med *Nature Based Solution Institute* inletts. Kyrkogårdsförvaltningen har som ambition att under våren presentera konkreta förslag till olika intressenter innan beslut om vald strategi fattas. Det vaccinationsprogram som pågått under många år kommer att fortsätta för att minska risken för spridning till friska träd.

Vid implementering av trädvårdsstrategierna används Artregistret, ett eget utvecklat verktyg som hjälper till med katalogisering, prioritering och dokumentation av trädvårdsinsatser under året. Detta verktyg används även vid framtagande av återplanteringsplaner vilket syftar till att sammanvägt hitta rätt träd till rätt plats. Återplantering för att ersätta träd som av någon anledning har behövts tas bort kommer prioriteras under 2021.

Skogskrematoriet invigdes den 21 juni 1940 av kronprins Gustaf Adolf (blivande Gustaf VI Adolf) tillsammans med prins Eugén. Efter nu mer än 80 år byggnaden i behov av omfattande reovering. Byggnaden är utvändigt under mark i stort behov av dräneringsarbete. Fasadputs är aldrig åtgärdat och måste till stora delar knackas ner alternativt lagas upp och färgas om.

Taken är till stor del låglutande och har under perioden 1960-1995 bytts ut från papp till skivtäckt kopparplåt, tätskikt på taken behöver troligtvis läggas om. Inre ytskikt är nedslitna med tiden och behöver bytas ut. Installationer är i sin helhet gamla och behöver bytas ut.

Vid Skogskrematoriet med kapell genomförs mer än hälften av kyrkogårdsförvaltningens alla ceremonier. Anläggning har omfattande behov av underhållsåtgärder. Förvaltningen fick i samband med tertialrapport 2 genomförandebeslutet av denna reovering återremitterat. Förvaltningen kommer under året gå igenom projektplanerna och återkommer med ett nytt genomförande beslut under hösten till nämnden.

Nämndmål:

Världsarvet Skogskyrkogårdens värden ska förvaltas och förmedlas

Beskrivning

Skogskyrkogården är sedan 1994 uppsatt på Unesco:s lista över världsarv som ska skyddas, bevaras, levandegöras och överlämnas till kommande generationer. Dess unika status och kulturmiljö förvaltas utifrån en framtagna förvaltningsplan.

Världsarvsrådet består av representanter från kyrkogårdsförvaltningen, länsstyrelsen, Stockholms stadsmuseum samt stadsträdgårdsmästaren och stadsarkitekten. Under 2021 ska världsarvsrådet ta ställning till hur den nationella världsarvsstrategin ska implementeras.

Världsarvet bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholm. Att Stockholmare känner till "sitt" världsarv är en viktig del i Unesco:s strävanden att medvetandegöra världsarven -både ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett barn- och ungdomsperspektiv ska också finnas. Stockholms stadsmuseum sköter visningsverksamheten vid Skogskyrkogården på uppdrag av kyrkogårdsnämnden. Särskilda barnvisningar erbjuds till skolorna.

Världsarvet Skogskyrkogården är tillgängligt för besökare genom allmänna och bokningsbara visningar och ett säsongsöppet Visitors Center. Hemsidan

www.skogskyrkogården.stockholm.se stödjer besökare och intresserade innan, under och efter besöket. Den hjälper till vidare kunskap och erbjuder kartguider på åtta språk. Audioguider har tagits fram för att förbättra tillgängligheten och kunskapen om världsarvet.

Förväntat resultat

Ökad medvetenhet om världsarvet och dess värden. Ett tillgängligt och uthålligt besöksmål i Stockholm.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	61 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera ett program för hållbar turism i samverkan med Stockholms Stadsmuseum	2019-01-01	2021-12-31
Utveckla indikatorer för världsarvet Skogskyrkogården.	2019-01-01	2021-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämnden bidrar till KF mål framför allt genom att fokusera miljöarbetet mot åtgärder mot buller, på hållbar energianvändning, hållbar mark- och vattenanvändning samt återvinning av avfall. Under 2021 läggs också särskilt fokus kring Agenda 2030-målet nr 15 som handlar om biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 El- och värmeproduktion baserad på solenergi	25 MWh	4 560 MWh	År
 Minskning av CO2e till 2023	30	Tas fram av nämnd/bolagsstyrelse	År
 Totalt köpt energi i stadens verksamheter	3 GWh	1945 GWh	År

Nämndmål:

Nämnden bidrar till att skapa en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Nämnden arbetar för att minska koldioxidutsläpp genom att bland annat ha en krematorieverksamhet som helt drivs av biogas. Överskottsvärme från driften kan tas om hand för att värma ceremonilokaler och krematorierna. Därutöver arbetar nämnden med att ersätta oljepumpar med värmepumpar, förbättra isoleringen i byggnader, att använda mer elektriska maskiner för skötsel mm. Nämnden avser att under året ta fram uppföljningsbar statistik för nämndens koldioxidutsläpp.

Förvaltningen använder inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel vid grönskötseln av begravningsplatserna. Komposteringsanläggningar finns på Skogskyrkogården och Norra begravningsplatsen där trädgårdsavfall omvandlas till trädgårdsjord. Övriga kyrkogårdar lämnar trädgårdsavfall till externa komposteringsanläggningar.

Energieffektiviseringar sker genom konvertering av eluppvärmda byggnader samt utbyte av belysningsarmaturer. En uppföljning av vattenanvändningen och trimning av bevattningsanläggningarna kan bli aktuellt under året.

Förväntat resultat

Minskade utsläpp, effektiv energianvändning, ökad återvinning, minskning av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel biobränsle i stadens krematorier	100 %		År
Andel återvunnen metall efter kremation	100		År
Minskning ton CO ₂ e till år 2023	31		År
Vattenförbrukning (bevattning och fastigheter)	230 000		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avveckling av oljeeldade värmepannor	2020-04-21	2023-09-30
Införande av nytt avfallssorteringskoncept	2015-01-01	2021-12-31
Medverka i stadens arbete med utveckling av biokol	2017-04-13	2021-12-31
Utbyte till LED ljuskällor inomhus och utomhus	2015-01-01	2021-12-31
Utveckla system för insamling av elektronikavfall	2017-04-13	2021-12-31

Förvaltningen ansöker om medel för klimatinvesteringar för två projekt. Det största projektet är att dra fjärrvärme till nya krematoriet för att använda för att kyla ner rökgaserna.

Miljöeffekten av detta en besparing i Stockholm Exergis fjärrvärmesystem genom minskad fjärrvärmeproduktion, beräknad till 700 000 kWh och beräknas minska koldioxidutsläppen med 58 450 kg/år. Den andra ansökan avser att minska de klimatpåverkande växthusgasutsläppen genom avveckling av oljeeldade pannor.

Nämndmål:

Stadens begravningsplatser är vackra och rofyllda kulturmiljöer med höga naturvärden.

Beskrivning

Stadens begravningsplatser och kyrkogårdar utgör viktiga gröna lungor i stadsmiljön. De är värdiga och rofyllda platser för den enskilde besökaren. Under året fortsätter arbetet med att ta fram vård- och underhållsplaner som också inkluderar de gröna kulturvärdena.

Under 2021 kommer särskilt fokus läggas på det Globala Agenda 2030-målet som handlar om "Liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Utbildningsinsatser kring biotopvärden ska genomföras och aktualisering av skötselplanerna kan bli aktuellt.

Förväntat resultat

Begravningsplatserna är uppskattade besöksmål. Den biologiska mångfalden ska öka. Bullret ska minska.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
-----------	--------	-------------	--------------

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel besökare som upplever Stockholms begravningsplatser som rofyllda	81		År

Gravrättsinnehavare med skötselavtal erbjuder perennalternativ men fortfarande så planteras årligen ca 140 000 annueller ut på begravningsplatserna. Informationsinsatser ska genomföras inför skötselsäsongen 2021 för att om möjligt minska beställningen av annueller till förmån för perennplanteringar. Under 2021 kommer särskilt fokus läggas på det Globala Agenda 2030-målet som handlar om "Liv på land", det vill säga om den biologiska mångfalden. Begravningsplatserna har ofta ett rikt växt- och djurliv med höga biotopvärden. Det har tidigare genomförts biotopinventeringar av begravningsplatserna och det har tagits fram en skötselplan i anslutning till inventeringarna. Utbildningsinsatser kring biotopvärden ska genomföras och aktualisering av skötselplanen kan bli aktuellt. För att minska ljudförureningen på begravningsplatserna ska bulleraspekterna vägas in vid utbyte av maskiner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsinsatser och skötselplaner för att öka biologisk mångfald	2020-01-01	2022-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Effektivitet och resurshushållning präglar nämndens verksamhet. Alla medarbetare ska bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat samt låg sjukfrånvaro. Upprustning av verksamhetslokaler görs för att skapa bättre arbetsmiljöer och förbättra servicen till besökarna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämnden bidrar till KF mål genom en god ekonomisk planering, en aktiv ekonomistyrning och en transparent uppföljning av verksamheten

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♣ Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
♣ Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
♣ Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
♣ Kyrkogårdsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utreda begravningsavgiftens framtidanivå utifrån nämndens kostnader och behov	2021-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning

Beskrivning

Förvaltningsledningen följer upp ekonomin månadsvis. Särskilt fokus är på kostnader för underhållsåtgärder, uppföljning av investeringsbudgeten samt erhållna intäkter.

I samband med tertialrapport 2 sker också uppföljning av verksamhet och ekonomi med förvaltningschefen.

Förväntat resultat

Effektivitet och transparens. Chefer och medarbetare ska ha god kunskap om hur budgeten fördelas och följs upp. Beredskap ska finnas för justeringar under året. Prognossäkerheten ska vara god.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämnden bidrar till KF mål genom att utveckla förvaltningens långsiktiga underhållsplanering. Under 2021 kommer en utvärdering göras av vilket administrativt stöd detta kommer att kräva.

Förvaltningen är sin ringa storlek till trots personalintensiv varför det är viktigt alla medarbetare kan bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat samt låg sjukfrånvaro. Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	78	82	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %	90%	År
 Andel upphandlingar där marknaddialog har genomförts	50 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Index Bra arbetsgivare	77	84	År
 Sjukfrånvaro	5,5 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål:

Kyrkogårdsnämnden ska vara en bra arbetsgivare

Beskrivning

Förvaltningen har ca 100 tillsvidareanställningar och 150 säsongsanställda kyrkogårdsarbetare.

Alla medarbetare ska bidra till att skapa en bra arbetsplats som kännetecknas av hög kompetens, ett professionellt och etiskt förhållningssätt, delaktighet och ansvarstagande, hög trivsel, ett öppet och bra arbetsklimat och låg sjukfrånvaro.

Förvaltningen prioriterar en god arbetsmiljö och regelbundna utbildningsinsatser inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetare och chefer erbjuds löpande kompetensutveckling utifrån behov och individuella kompetensutvecklingsplaner. Alla medarbetare erbjuds en friskvårdssubvention samt en friskvårdstimme per vecka.

Tillsammans ska vi ha ett helhetsperspektiv och en övergripande kännedom om förvaltningens olika delar. Det ska kännetecknas av att vi tar tillvara på och ser till att goda exempel sprids i organisationen, liksom att skapa goda förutsättningar för ett tydligt, närvarande och hållbart ledarskap då det utgör essensen för en god arbetsmiljö och ett bra arbetsklimat.

Förväntat resultat

En bra arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Upprustning av personallokaler vid kv 15 C på Norra begravningsplatsen	2019-01-01	2021-12-31
Upprustning av verksamhetslokaler vid kvarter 21, Skogskyrkogården.	2019-01-01	2021-12-31

Nämndmål:

Medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ge ett värdigt bemötande

Beskrivning

Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet och ska följas upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.

Förvaltningen följer också rekommendationer i dokumenten "Etiska riktlinjer vid gravgrävning" och "Risker och etiska aspekter vid gravgrävning" från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Medarbetarnas kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner följs upp vid medarbetarsamtalen. Varje enhet och avdelning gör uppföljningar av kompetensutvecklingsbehoven på en mer övergripande nivå.

Förväntat resultat

Kompetenta medarbetare, nöjda kunder och besökare.

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Driftbudget	Budget 2020	Budget 2021
Kostnader	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	7,5	10,0
Begravnings- och serviceavdelningen	100,5	100,5
Tekniska avdelningen	44,2	44,2
Administrativa avdelningen	30,5	30,5
Kapitalkostnader	33,3	33,3
Summa kostnader	216,0	218,5
Intäkter		
Avgifter	15,0	15,0
Fonduttag	10,0	10,0
Övrigt	11,5	11,5
Summa intäkter	36,5	36,5
Netto	179,5	182,0

Driftbudgeten ökar med 2,5 mnkr jämfört med 2020 för 1 mkr rekrytering av specialistfunktioner och 1,5 mkr för arbetet med att öka den biologiska mångfalden. Utöver nämndens budget finns 2,0 mnkr för feriearbeten och handledning av feriearbetare avsatta i central medelsreserv till kyrkogårdsnämnden.

Investeringar

Investering	Budget 2021
Järva begravningsplats	80,0
Ceremonilokal Strandkyrkogården, upprättande av ny detaljplan samt projektering och upphandling	2,0
Ekonomibyggnad 15c	20,0
Övrigt*se nedan	30,0
Summa	132,0

Investeringsbudgeten för 2020 är 132 mnkr, varav 80 mnkr är avsatta för Järva begravningsplats. För arbetslokalen på norra begravningsplatsen som skadades efter brand avsätts 20 mkr och för projektering av ett kapell på Strandkyrkogården 2 mnkr. Övriga investeringsmedel fördelas av nämnden till andra angelägna investeringar.

Efter flera överklaganden kommer byggnationen av den nya begravningsplatsen på Järvafältet igång i början på året. De markarbeten som den första entreprenaden innehåller beräknas i allt väsentligt vara klar i december. I maj beräknas den nya ekonomibyggnaden på Norra

Begravningsplatsen vara klar för inflyttning.

Övriga investeringar

Det kontinuerliga underhållet/förvaltningen av nämndens fastigheter (mark och anläggningar) sker i stor utsträckning i form av enskilda investeringar. Dessa kan kopplas till särskilda behov vilka framgår av följande tabell. Investeringar kopplade till att säkerställa driften delas i två underliggande kategorier dels åtgärder riktade mot arbetets genomförande (A) dels åtgärder riktade mot att lösa ett utökat behov av gravplatser (B). Vidare särredovisas investeringar som görs för att öka tillgänglighet och säkerheten varvid de förra kontinuerligt påverkas av lagstiftningens utveckling. Särskilda vård och underhållsplaner finns för några begravningsplatser. Till dessa kopplas bland annat investeringar med särskilt fokus mot kulturhistoria. Avslutningsvis avdelas varje år investeringsmedel till större underhållsåtgärder på fastigheter.

Begravningsplatsernas behov av åtgärder skiljer sig åt då vissa till delar är under fortsatt utveckling mens andra i princip är klara i form och innehåll. Förutom den nya etableringen av en begravningsplats på Järvaområdet är det främst Strandkyrkogården, Norra begravningsplatsen, Skogskyrkogården och på sikt Räcksta begravningsplats som har större pågående utvecklingsprojekt.

Byggnadsdel-system-process	Varför ska det utföras?	Åtgärd	Kostnad
Värmesystem Bromma	Klimathandlingsplanen	Oljepanna ersätts med Värmepump och elpanna	1 500
Fastighetssystem-Energiuppföljning	Klimathandlingsplanen	Upphandling	500
Åtgärder kopplade till VoUp	Kulturhistoria	Åtgärder enligt Vård- och underhållsplaner	500
Förlängning gjutjärnstaket Norr	Kulturhistoria	Utredning förlängning av gjutjärnsstaket	300
Renovering av Wetterstedtska gravkoret	Kulturhistoria	Renovering av Wetterstedtska gravkoret	1 000
Renovering av entrégrindar Norra begravningsplatsen	Säkerhet	Utred Nyttillverkning samt läsbarhet-automatisering	300
Renovering av entrégrindar - Skogskyrkogården	Säkerhet	Säkerställa läsbarhet, renovering och ev automatisering	500
Infart ,Ekonomibygnad Kv 21	Säkerställa driften (A)	Motordrivna portar installeras	1 000
Krematorieugnar Räcksta krematorium	Säkerställa driften (A)	Nytt styrsystem, projektering	100
Manövrering dörrar Räcksta krematorium	Säkerställa driften (A)	Dörrstyrnings system, utredning utbyte	100
Reservkraft Räcksta krematorium	Säkerställa driften (A)	Utredning och projektering	100
Krematorieugnar Nya krematoriet	Säkerställa driften (A)	Om murning mm.	2 500
Utbyte maskiner	Säkerställa driften (A)	Utbyte av maskiner	2 500
Minneslund Galärvarvskyrkogården	Säkerställa driften (B)	Upprustning smyckningsplats	300
Entré och nytt gravkvarter 14E Norr	Säkerställa driften (B)	Anläggande av ett nytt kistgravkvarter	2 000

Byggnadsdel-system-process	Varför ska det utföras?	Åtgärd	Kostnad
Ny askgravlund - Galärvarvskyrkogården	Säkerställa driften (B)	Utredning Framtagande av gestaltungsförslag	500
Åtgärder pga utvidgning Bromma	Säkerställa driften (B)	Åtgärder pga. utvidgning av kyrkogården	500
Nya askgravar (kvarter 25) - Skogskyrkogården	Säkerställa driften (B)	Utredning av programförslag, konsekvensanalys	1 700
Utvidgning kistgravar kvarter 10A Strand	Säkerställa driften (B)	Anläggande av kistgravskvarter	2 000
Skyltprogram	Tillgänglighet	Komplettering och utbyte av skyltning	1 000
Kvartersskyltar	Tillgänglighet	Komplettera och renovera befintliga kvartersskyltar	300
Beläggningsarbeten	Tillgänglighet	Asfaltering	2 000
Ramplösning, entreprenad Hässelby	Tillgänglighet	Ramp, saknas i dagsläget	1 000
Belysningsplaner	Tillgänglighet	Ljus- och mörkerplan för Brännkyrka/Västberga	500
Inköp möbler - Skogskyrkogården	Tillgänglighet	Inköp möbler Skogskyrkogården	1 000
Tillgänglighetsanpassning busshållplatser	Tillgänglighet	Utredning tillgängliga busshållplatser	500
Nya servicestationer kv 26 och 28 - Skogskyrkogården	Tillgänglighet	Anläggande av nya servicestationer	500
Ny entré - Strandkyrkogården	Tillgänglighet	Anläggande av ny entré	1 500
Renovering av minneslund - Hässelby begravningsplats	Tillgänglighet/Kulturhistoria	Nytt konstverk/vattenspiel	500
Materialgårdstak Räcksta	Underhåll av fastighet	Nytt materialgårdstak inkl. smide	1 000
Grund och fasadrenovering Spånga kapell	Underhåll av fastighet	Ev övertagande av Svenska kyrkan?	500
Yttertak Räcksta krematorium	Underhåll av fastighet	Koppar och plåttak behöver bytas	1 000
Värmesystem Norra kapellet	Underhåll, Effektivisering	Inst värme i fd kylrum	800

Tabellen ovan visar hur förvaltningen inom ramen för 30 Mkr planerar att prioritera åtgärder av investeringskaraktär för 2021.

Behovet av åtgärder följs upp inom respektive avdelning vid månadsvisa avdelningsmöten. Uppkomna behov av omprioritering av planerade åtgärder rapporteras till förvaltningsledningen.

Två gånger per år följer förvaltningsledningen upp de prioriterade åtgärderna och ser om behov finns av omprioriteringar på grund av under året akut uppkomna behov av åtgärder.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

Omslutningsförändringar

Kyrkogårdsnämnden beslutar om omslutningsförändring om 8 mnkr på grund av ökade intäkter från kremationer åt andra huvudmän samt för återbetald koldioxidskatt.

Medel för lokaländamål

Övriga ekonomiska redovisningar

Ersättning till församlingar som förvaltar allmänna och enskilda begravningsplatser

I Stockholm finns 12 församlingar som förvaltar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudman för begravningsverksamheten. Stockholms kyrkogårdsnämnd har, enligt Begravningslagen, rätt att lämna ett skäligt bidrag till driften till den församling som är innehavare och vill behålla förvaltningen av sin begravningsplats. Huvudmannens bidrag till församlingarna har utgått från de kostnader församlingarna haft för förvaltning av sina begravningsplatser/kyrkogårdar/kolumbarier.

Den 1 januari 2017 trädde ett nytt statligt ersättningssystem i kraft som ersatt det tidigare clearingssystemet. Det nya ersättningssystemet gäller den som innehar enskild begravningsplats och den som innehar allmän begravningsplats utan att vara huvudman. Det nya ersättningssystemet består av två ersättningsbelopp. En gravsättning utan gravrätt (minneslund/askgravlund) ersätts med 1191 kr. En gravsättning med gravrätt (kistgrav/askgravplats/kolumbarium) ersätts med 29 775 kr (1191 kr X 25 år). Ersättningsnivåerna kommer att omprövas vart femte år.

I samband med införandet av de nya ersättningsbeloppen för gravsättning gjordes en översyn av bidragsgivningen till församlingarna. Bidragen för 2021 utges i ett till församlingarna garanterat belopp. Det finns församlingar som har få gravsättningar men som har kostnader för drift och underhåll och som därför inte kompenseras fullt ut av de nya ersättningsnivåerna. Garantibeloppets storlek bygger därför på det bidrag som nämnden tidigare gett församlingarna. Skulle antalet gravsättningar och ersättningarna för dessa överstiga garantibeloppet kan församlingen tillgodoräkna sig hela ersättningen.

Genom förändringen ska det nya högre ersättningsbeloppet från 2017 i princip täcka framtida underhåll av anläggningarna. Extra bidrag för ex. underhåll av kulturhistoriska värden och tillgänglighetsanpassningar kommer i princip inte att delas ut. Undantag kan medges om nämnden i särskilt ärende tar ställning till särskilt äskande.

Nämnden föreslås ge 12 av stadens församlingar som förvaltar allmän begravningsplats oförändrade garantibelopp enligt följande år 2021.

De enskilda huvudmännen såsom Judiska församlingen, Katolska församlingen och Stiftelsen Stora Sköndal bedriver begravningsverksamhet på egen mark. Dessa begravningsplatser är inte allmänna begravningsplatser. De ges ersättning per gravsättning inom det nya ersättningssystemet och omfattas inte av garantibelopp.

Förväntad kostnad utöver garantin	1958
Adolf Fredriks församling	774
Domkyrkoförsamlingen /Stockholms stift	629
Engelbrekts församling	389
Farsta församling	458
Gustav Vasa församling	1 341
Hedvig Eleonora församling	415
Hägerstens församling	944
Högalids församling	838
Katarina församling	995
Maria Magdalena församling	675
S:t Johannes församling	998
Västermalms församling	1 586
Summa	12 000

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Nämndens process för arbetet med Agenda 2030

Kyrkogårdsnämnden bidrar till det strategiska arbetet för ett genomförande av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 genom att i begravningsverksamheten säkerställa alla trosbekännelsers och därigenom nationella minoriteters möjlighet att följa religiösa riter och sedvänjor. Genom ett inkluderande förhållningssätt såväl i kundtjänsten som vid ceremonier grundläggs ett jämställt och hbtq-säkrat möte med alla invånare. Särskild respekt för barns rättigheter ska visas vid begravingar av minderåriga men även vid de fall då medling kring begravningsfrågor genomförs.

Genom ett framåtriktat arbete bidrar nämnden till de strategiska målen kring ökat tillgänglighet för personer med funktionsvariationer. Avslutningsvis väljer nämnden de tekniska lösningar som i längden ger minsta klimatavtryck.

Systematiskt kvalitetsarbete

Varje enhet tar i samband med verksamhetsplaneringen fram kvalitetsgarantier för verksamheten. Garantierna går igenom av förvaltningschefen och som också godkänner dem. I samband med uppföljningen av tertiärrapport två träffar förvaltningschefen varje enhetschef och gör en verksamhetsuppföljning och ekonomiavstämning.

Övrigt

Nämndens arbete med jämställdhetsintegrering

Statistik över gravrättsinnehavare har gått igenom för att utröna skillnader avseende kön. Det är ett något högre antal kvinnor som är gravrättsinnehavare men detta kan kopplas till demografiska orsaker.

I brukarenkäter kan en signifikant skillnad uppfattas utifrån kön och det är upplevelsen av tryggheten på begravningsplatserna. En något högre andel av kvinnorna upplever sig otrygga på begravningsplatserna. Därför har vi utifrån denna jämställdhetsanalys valt att rikta fokus på insatser som kan medverka till att öka andelen kvinnor som upplever att begravningsplatserna är trygga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2021-02-03.

Svante Borg
Förvaltningschef

Bilagor

- 1. Bilaga 1: Ansökan om projekt medel för klimatinvestering fjärrvärme(1)*
- 2. Bilaga 2: Ansökan om medel för klimatinvesteringar oljepannor (1)*
- 3. Bilaga 3: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder 2021*
- 4. Bilaga 4: Ansökan medel för trygghetsskapande åtgärder 2021 Norra och skogen*
- 5. Bilaga 5: Bilaga Kompetensförsörjningsplan*
- 6. Bilaga 6: KN VP2021*
- 7. Bilaga 7: Plan för upphandling 2. 2021 (1)*
- 8. Bilaga 8: investeringar 2021-2026*
- 9. Bilaga 9: Väsentlighets- och riskanalys samt internkont (1)*

Bilagor kan rekvireras från registrator.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Svante Borg, Förvaltningschef	2021-02-02